

KO'Z KASALLIKLARINI KELIB CHIQISH SABABLARI VA DAVOLASH
USULLARI

Mo'minjonov Mirjalol Muqimjon o'g'li

Kimyo fanlari doktori, dotsent

Aliqulova Irodaxon Maxmudovna

Andijon davlat universiteti I-bosqich magistranti

Annotasiya *Maqolada ko'z kasalliklarini kelib chiqish sabablari, turlari xamda xalq tabiiy o'simloklar bilan davolash bo'yicha keng malumotlar berib o'tilgan. Ilmiy izlanishlar davomida tabiiy davolovchi ta'sir qiluvchi o'simliklarning kimyoviy tuzulishi, ta'sir qilish mexanizmi va samarali xamda nojo'ya xususiyatlari o'rganildi.*

ПРИЧИНЫ ГЛАЗНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ И МЕТОДЫ ЛЕЧЕНИЯ

Аннотация *В статье представлена обширная информация о причинах, видах и лечении заболеваний глаз натуральными народными средствами. В ходе научных исследований были изучены химическая структура, механизм действия, эффективные и побочные эффекты растений, обладающих природным целебным действием.*

CAUSES OF EYE DISEASES AND METHODS OF TREATMENT

Annotation *The article provides extensive information on the causes, types, and treatment of eye diseases with natural folk remedies. In the course of scientific research, the chemical structure, mechanism of action, and effective and side effects of plants with natural healing effects were studied.*

Kalit so'zlar: *katarakta, ko'z yallig'lanish, miyopi, katarakt, glaukoma, konjunktivit, biostimulyator, oftalmologiya, bakteritsid, antibiotik.*

Ключевые слова: *катаракта, воспаление глаз, близорукость, катаракта, глаукома, конъюнктивит, биостимулятор, офтальмология, бактерицид, антибиотик.*

Keywords: *cataract, eye inflammation, myopia, cataract, glaucoma, conjunctivitis, biostimulant, ophthalmology, bactericide, antibiotic.*

Insonlarda ko'rish organlariga infeksiyalar kirib borishiga qarshi tabiiy himoya mexanizmi mavjud. Ko'z qovoqlari tabiiy to'siq rolini o'ynaydi, miltillovchi refleks kon'yunktivani hidratatsiya va tozalashni ta'minlaydi, ko'z yoshi suyuqligi tarkibi ko'plab patogenlarni zararsizlantiradi va shunga qaramay, ko'pincha odam yuqumli ko'z kasalligini rivojlantiradi.

Agar bir qator omillar mavjud bo'lsa, infeksiya sizning ko'zingizga osongina kirishi mumkin: yomon gigiena (qo'llar, yuzlar, kontakt linzalari), har qanday turdagi ko'z shikastlanishi, ko'z yoshi filmining tarkibi va yaxlitligini buzilishiga olib keladigan patologik sharoitlar, zaif immunitet, shuningdek immunitet tizimining funktsiyalarini zaiflashtiradigan kasalliklar sabab bo'lishi mumkin.

Ko'zning yuqumli kasalliklarini davolash har doim yallig'lanish sababini hisobga olgan holda buyuriladi. Agar bakteriyalar infeksiyani keltirib chiqargan bo'lsa, oftalmolog antibakterial tomchilarni, malhamlarni yoki gellarni buyuradi. Kasallikning virusli etiologiyasi bilan, tegishli ravishda antiviral va immunostimulyatsion dorilar buyuriladi. Shuningdek, davolovchi alomatlarga qarab, yallig'lanishga qarshi, yaralarni davolash va boshqa dorilarni davolashda qo'llash mumkin.

Yuqumli kon'yunktivit bu patologiya bo'lib, unda ko'zning tashqi qobig'i yallig'lanadi. Bu eng keng tarqalgan ko'z kasalliklaridan biridir va har qanday yoshdagi odamlarda paydo bo'lishi mumkin - yangi tug'ilgan bolalardan tortib to keksalarga qadar. Yuqumli kon'yunktivitning ikkita asosiy turi mavjud - bakterial va virusli. Streptokokklar, stafilokokklar, gonokokklar va boshqa turdagi bakteriyalar kasallikning bakterial xilma-xilligini keltirib chiqarishi mumkin. Xarakterli alomatlar - ertalab ko'zlardan sariq yoki kulrang yiringli oqindi, bu tufayli ko'z qovoqlari bir-biriga yopishishi mumkin, shuningdek, ko'zning va qo'shni to'qimalarning quruqligi. Bakterial kon'yunktivit antibiotiklar bilan oftalmik malham yoki tomchilar shaklida davolanadi, bundan tashqari ular majburiy ravishda yiringli birikmalarning ko'zlarini tozalaydi [1].

Virusli kon'yunktivit bilan, ko'zdan oqayotganida yiring bo'lmaydi, shuning uchun u shaffof va suvli bo'ladi. Ko'pincha, kasallik quloq sohasidagi limfa tugunlarining ko'payishi va bu sohada og'riqli hislar bilan birga keladi. Virusli kon'yunktivit ko'pincha nazofarengal infeksiyalar va immunitetning pasayishi fonida rivojlanadi. Davolashda, interferon asosida antiviral tomchilar, antiseptik dorilar ishlatilishi mumkin.

Davolanmagan yuqumli kon'yunktivitning asosiy xavfi asoratlar rivojlanishining yuqori ehtimoli, xususan kon'yunktivada chandiqlar paydo bo'lishi mumkin. Davolanmagan infeksiya shuningdek, ko'zning shox pardasiga ta'sir qiladi, bu esa ko'rishning jiddiy buzilishiga olib kelishi mumkin.

Surunkali yuqumli ko'z kasalliklariga blefarit, yallig'lanish jarayoni kiradi, bu bitta yoki ikkala ko'z qovog'ining chetiga qaratilgan. Ko'pincha blefarit jarohatlardan so'ng yoki kaustik moddalar yoki gazlarga uzoq vaqt ta'sir qilish natijasida rivojlanadi.

Blefaritning turli xil turlari mavjud, ularning alomatlari farq qiladi. Kasallikning oddiy shakli ko'z qovoqlarining qizarishi, ozgina shishish, ko'zdan "mote" hissi bilan ajralib turadi, bu yuvishdan keyin ketmaydi. Qalin blefarit bilan, ko'z qovoqlarining shishishi va qizarishi aniqroq namoyon bo'ladi. Bundan tashqari, siliyer o'sishi chekkasida kulrang yoki sarg'ish rangli tusli yoriqlar paydo bo'ladi. Qichishish va yonib turgan og'riq bemorni bezovta qilishi mumkin [2].

Ko'plab yuqumli oftalmik kasalliklar kontakt orqali yuqishi mumkin. Oddiy tozalik profilaktika choralari kasallik xavfini minimallashtirishga yordam beradi. Ko'zlarga chinakam mo'jizaviy ta'sir ko'rsatadigan o'tlar mavjud. Bularga quyidagilar kiradi: arpabodiyon urug'i, tariq qaynatmasi, bug'doy tomchilar, aloe bargi, atirgul bargi, moychechak guli damlamasi davolashda juda samaralidir.

Ko'z infeksiyasi yosh bolalarda yoki aksincha, keksa odamlarda ham paydo bo'lishi mumkin. Albatta, bu o'z-o'zidan paydo bo'lmaydi va har qanday sabab har doim bunga yordam beradi. Buning sabablari: immunitetning zaiflashishi, immunosuppressiv dorilarni qabul qilish. Bunday dorilar maxsus holatlarda buyuriladi, masalan, otoimmun kasalliklarni davolashda, infeksiyalangan odam bilan bevosita aloqa qilish allergik reaksiya, ko'zni cho'zish, doimiy kontakt linzalari taqish, juda quruq havo, yomon gigiena, ko'zni begona narsalar bilan tozalash, ko'zga mexanik shikastlanish sabab bo'lishi mumkin. Ammo davolanish paydo bo'lish sababiga emas, balki patogen turiga bog'liq bo'ladi.

Yuqumli agentlarning to'rtta asosiy turi mavjud. Bular: viruslar, bakteriyalar, zamburug'lar va opportunistik mikrofloraning vakillaridir. Viruslar odamlarni hamma joyda va hamma joyda o'rab oladi va ularga qarshi turish juda qiyin bo'lishi mumkin. Ularning tanaga kirishining natijasi turli xil patologik sharoitlar, shu jumladan ko'z infeksiyalari.

Ko'zlarning virusli infeksiyasi quyidagi patogenlar tufayli yuzaga kelishi mumkin: Sitomegalo virus, herpes simplex virusi, jumladan suvchechak, adenovirus qizamiq virusi qizilcha virusi mononuklyoz virusi odamning immunitet tanqisligi virusi ko'zdagi yuqumli jarayonning rivojlanishiga olib kelishi mumkin [3].

Kasallikning rivojlanishi: Ko'zlarning adenovirus infeksiyasi. Bu holatda patogenlar o'tkir nafas olish guruhiga kiradi. Shu nuqtai nazardan, kon'yunktivit belgilari umumiy sovuqqa juda o'xshash. Isitma, burun oqishi, tomoq va tomoq og'rig'i, kattalashgan limfa tugunlari bo'lishi mumkin. Bularning barchasi ko'zlarning qizarishi, shishishi, qichishi, fotofobi ko'rinishida yallig'lanishi bilan qo'shiladi. Ko'zlarning adenovirus infeksiyasi odatda aniq sekretsiyalar paydo bo'lishi bilan tavsiflanadi,

Ko'zlarning herpetik infeksiyasi. Uning xavfi, paydo bo'lgan alomatlar allergik reaksiyaga juda o'xshash ekanligidadir. Ko'zlar qizarishni boshlaydi, suvli bo'ladi, yorqin nurga toqat qilish qiyin, shuningdek og'riqli hislarni boshdan kechirish mumkin. Patogen shox pardaning o'ziga ta'sir qilishi mumkinligi sababli, kasallik paytida bemor ko'rish keskinligining pasayishini, loyqa ko'rinishini, ob'ektlarning bifurkatsiyasini sezishi mumkin. Afsuski, rivojlangan holatlarda va davolanish bo'lmasa, ko'rish sezilarli darajada yomonlashishi mumkin.

Inson tanasida juda ko'p miqdordagi mikroorganizmlar yashaydi. Bu oddiy bakteriyalar emas, ular shartli patogen flora guruhiga kiradi. Bu shuni ko'rsatadiki, normal sharoitda ular odamga xavf tug'dirmaydi va bundan tashqari, ular uning normal

hayoti uchun zarurdir. Ammo ba’zida insonning immun tizimi ishlamay qoladi va ular patologik ko’payishni boshlaydilar va salbiy ta’sir ko’rsatadilar.

Ko’zlarni xalq davolanish bilan davolashda dori-darmonlarni qabul qilishdan tashqari, asal asal, moychechak, aloe damlamasi yordam beradi. Bemor ko’zlarni doimiy ravishda parvarishlash lozim, esda tutish kerakki, qo’llarni yaxshilab chayish kerak, paxta yostiqlari har doim yangi bo’lishi kerak, ikkala ko’zni ham davolash kerak, hatto bitta kasallik yuqtirilgan bo’lsa ham, aks holda, patogenlar sog’lom a’zoga o’tishi mumkin[4].

Oddiy qoidalarga rioya qilib, ko’zlardagi infeksiyalar xavfini kamaytirish mumkin. Ularga quyidagilar kiradi: Shaxsiy gigiena, yuvilmagan qo’llaringiz bilan ko’zga tegmaslik lozim, yorqin quyoshda ko’zoynak taqish ba’zi bir ish turlari davomida ko’zoynak taqish lozim. Agar ko’zlardagi charchoq va og’riqni boshdan kechirayotgan bo’lsa, albatta, infeksiyaning dastlabki belgilari paydo bo’lganda, davolanish uchun shifokor bilan maslahatlashish juda muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Asqarov I.R..Tabobat qomusi. Toshkent. “ MUMTOZ SO’Z”.2019. 1042.
2. Asqarov.I.R. SIRLI TABOBAT. Toshkent – “Fan va texnologiyalar nashriyot – uyi” – 2021. 283 b.
3. Azizova S.S. “Farmakologiya”. T.: Abu Ali ibn Sino nomidagi tibbiyot nashriyoti, 2006-yil.
4. Asqarov I.R., Sh.M. Qirg’izov “Tovarlarni kimyoviy tarkibi asosida sinflash va sertifikatlash” fanidan ma`ruzalar matni. Andijon ADU, 2017-yil..
5. M.N. Mahsumov, X. Aliyev, M.A. Odilov, N.A. Musayeva “Farmakologiya asoslari”. – T.: Ilm ziyo, 2007-yil.
6. M.N. Maxsumov, M.M. Malikov Farmakologiya. T. Ibn Sino nash. 2006 y
7. Mengnazar hoji Rustamjon o`g`li. Dard borki darmon bor. -T.: Fan, 2005-yil